

Τι *Pride* δικαιούμαστε; Τι κοινότητα θέλουμε; *Color Youth*

Θεωρώ πολύ σημαντικές εκδηλώσεις σαν αυτή, ιδιαίτερα με δεδομένο το πόσο συχνότερα μιλάμε για ομοφοβία από ό,τι για τρανσφοβία, αλλά και το πόση βία, αποκλεισμούς και διακρίσεις σε κοινωνικό αλλά και θεσμικό επίπεδο βιώνουν στην Ελλάδα τα τρανς άτομα.

Η δική μας τοποθέτηση σχετίζεται κυρίως με τα ζητήματα των LGBTQ+ και ιδίως τρανς μετανασ(ρι)ών και προσφύγων. Η αλήθεια είναι, ότι στα πλαίσια των δραστηριοτήτων μας σχετικά με την καταγραφή και την παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης σε θύματα περιστατικών βίας λόγω ταυτότητας φύλου ή/και σεξουαλικού προσανατολισμού, κάποιες από τις πιο σοβαρές καταγεγραμμένες επιθέσεις αφορούν LGBTQ+ μετανάστ(ρι)ες ή πρόσφυγες. Χαρακτηριστική άλλωστε είναι η περίπτωση της επίθεσης στην πλατεία Βαρνάβα, που πριν μερικούς μήνες βγήκε στη δημοσιότητα: το μένος των δραστών αναμφίβολα πυροδότησε η διπλή ταυτότητα ενός εκ των θυμάτων, αυτή του LGBTQ+ ατόμου και του μη λευκού.

Πιστεύουμε πως επιβάλλεται, πριν μιλήσουμε συγκεκριμένα για τα ζητήματα των LGBTQ+ προσφύγων ή/και μετανασ(ρι)ών, να αναφερθούμε στη διαθεματικότητα, την παραδοχή δηλαδή πως κάθε άτομο μπορεί να φέρει πολλαπλές ταυτότητες που η κοινωνία σπρώχνει στο περιθώριο. Όλες/οι μας είμαστε διαφορετικές/οι και η θέση μας καθορίζεται από τις διακρίσεις και τα προνόμια που δίνει η κοινωνία στα θεωρούμενα ως «κανονικά» άτομα: στους λευκούς, cis, straight, εύπορους, αρτιμελείς άνδρες. Πολλά κινήματα συχνά εστιάζουν σε μία ταυτότητα, σαν αυτή να είναι η μοναδική πηγή καταπίεσης εκείνων που τη φέρουν, μη δίνοντας έτσι πάντα βάση στα προβλήματα εκείνων που βιώνουν περαιτέρω διακρίσεις και αποκλεισμούς, με αποτέλεσμα τελικά οι πιο καταπιεσμένοι και ευάλωτοι άνθρωποι να παραμένουν τελικά οι πιο παραμελημένοι. Στην περίπτωση μας, στο LGBTQ+ κίνημα η ενασχόληση με άλλες καταπίεσεις, όπως αυτές των μετανασ(ρι)ών, των προσφύγων και των ατόμων που αντιμετωπίζουν φυλετικό ρατσισμό είναι ελλιπής, ενώ σπάνια υπάρχει μέριμνα για τις ανάγκες των ατόμων με οικονομικά προβλήματα, αποκλεισμό από την εργασία ή και την εκπαίδευση. Άλλωστε, ακόμα και ανάμεσα στις ίδιες τις LGBTQ+ ταυτότητες που συχνά αντιμετωπίζονται εσφαλμένα ως αλληλοαποκλειόμενες κάποια «γράμματα» πολλές φορές αντιμετωπίζονται ως «πιο ίσα από τα άλλα». Ο εστιασμός μονάχα στη σεξουαλικότητα ή στην έκφραση φύλου (και όχι την ταυτότητα φύλου) ανάγει τα τρανς ζητήματα σε «B διαλογής», με αποτέλεσμα την ικανοποίηση ακόμα και των πιο βασικών διεκδικήσεων σχετικά με την ταυτότητα φύλου με μεγάλη καθυστέρηση, τη μικρή εξοικείωση του συνόλου της LGBTQ+ κοινότητας με τα τρανς ζητήματα και τη διαιώνιση φαινομένων τρανσφοβίας εντός της.

Βλέποντας την ελληνική πραγματικότητα, όπου η αναγνώριση της ταυτότητας φύλου είναι μια μακρά, επίπονη διαδικασία με προϋποθέσεις που αποκλείουν πολλά τρανς άτομα, όπου η διαδικασία χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα, πολιτικού ασύλου ή άδειας παραμονής είναι επίσης συνήθως χρονοβόρα και επίπονη, όπου τα καταγεγραμμένα περιστατικά λόγω ταυτότητας φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού αυξάνονται με ανησυχητικούς ρυθμούς και όπου κόμματα με ακραία ρατσιστικές θέσεις έχουν ένα σεβαστό αριθμό εδρών στη Βουλή, αναμφίβολα οι LGBTQ+ μετανάστ(ρι)ες και

πρόσφυγες είναι μια από τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Η διπλή τους ταυτότητα γίνεται σε πολλές περιπτώσεις αιτία να δέχονται πολλαπλάσιο ρατσισμό και οι επιθέσεις απέναντι τους να είναι ακόμα πιο έντονες. Οι περιπτώσεις θυματοποίησης που μας γνωστοποιούνται είναι ιδιαίτερα σοβαρές: Μέσα στα καταγεγραμμένα μας περιστατικά περιλαμβάνονται επιθέσεις στο κέντρο κράτησης της Αμυγδαλέζας, σε φυλακές, ενώ έχουν υποπέσει στην αντίληψη μας περιπτώσεις τρανς σεξεργατριών κακοποιημένων ή/και θυμάτων trafficking.

Ταυτόχρονα, είναι πολύ προβληματική η διαδικασία χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα ή πολιτικού ασύλου, αυτή καθ' εαυτή. Παρότι η Ελλάδα έχει μεγάλη εισροή προσφύγων και μετανασ(ρι)ών, στις αρμόδιες υπηρεσίες δεν καταγράφονται στατιστικά στοιχεία, ώστε να μπορούν να αναδειχθούν στοιχεία όπως ο λόγος που μετανάστ(ρι)ες ζητούν άσυλο, με συνέπεια να είναι αδύνατο να φανεί, με αριθμούς, το πλήθος των αιτημάτων των LGBTQ+ προσφύγων και μετανασ(ρι)ών. Ακόμα, μέχρι κάποια χρονική στιγμή (αδύνατο να προσδιοριστεί πλήρως λόγω έλλειψης στατιστικών στοιχείων), η ελληνική επιτροπή χορήγησης ασύλου αγνοούσε το σε ποιες χώρες είναι ποινικοποιημένη η ομοφυλοφιλία, με αποτέλεσμα να στέλνει εσφαλμένα αιτήματα επαναπατρισμού LGBTQ+ αιτούντων άσυλο, καταγόμενων από τις χώρες αυτές. Επιπλέον, συχνό σφάλμα είναι το ότι όταν εξετάζονται χώρες στις οποίες ο ομοφυλόφιλος σεξουαλικός προσανατολισμός είναι ποινικοποιημένος ενώ η ταυτότητα φύλου δεν αναφέρεται ρητά στην ποινική νομοθεσία, θεωρείται ότι δεν υπάρχει θέμα με τα τρανς άτομα. Στην πραγματικότητα βέβαια, στις χώρες αυτές είθισται τα τρανς άτομα να αντιμετωπίζονται ακριβώς με τον ίδιο τρόπο με τα ομοφυλόφιλα, θα έπρεπε λοιπόν να υποθέτουμε ότι τα τρανς κινδυνεύουν και αυτά με διώξεις, μέχρι να βεβαιωθούμε ότι αυτό δεν συμβαίνει.

Κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης στην επιτροπή χορήγησης ασύλου ή καθεστώτος πρόσφυγα, σύμφωνα με το Άρθρο 12 της Οδηγίας για τις Διαδικασίες Ασύλου, τα LGBTQ+ άτομα θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να περιγράψουν πώς αναπτύχθηκε ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή η ταυτότητα φύλου τους, καθώς και τις αντιδράσεις του περιβάλλοντός τους, εμπειρίες με προβλήματα, παρενοχλήσεις, βία και συναισθήματα διαφορετικότητας, στιγματισμού, φόβου και ντροπής. Στην Ελλάδα, συχνά η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει σχόλια και προσωπικές ερωτήσεις έως και κακοποιτικές, που δείχνουν έλλειψη σεβασμού προς το εκάστοτε άτομο και την αξιοπρέπεια του. Ακόμα, δε γίνεται κατανοητό το ότι το LGBTQ+ άτομο που αιτείται άσυλο μπορεί να βρίσκεται ή έχει υπάρξει σε ετεροφυλοφιλική σχέση, πιθανώς ακόμα και με παιδιά από αυτή τη σχέση. Εντέλει, έχει δοθεί πολιτικό άσυλο σε μετανάστ(ρι)ες λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου, όμως οι περιπτώσεις αυτές μετριούνται στα δάχτυλα των χεριών. Επιπλέον, ειδικά στις περιπτώσεις τρανς μετανασ(ρι)ών και προσφύγων, με την παρούσα ελληνική νομοθεσία που έτσι κι αλλιώς δεν παρέχει νομική αναγνώριση του φύλου παρά μόνο υπό πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις και μετά από πολύ συγκεκριμένη διαδικασία, η μεταχείριση τους συνήθως είναι σαν να πρόκειται για «πολύ γκέι» άτομα, με κανένα σεβασμό στον αυτοπροσδιορισμό τους και την ταυτότητα φύλου τους.

Όλα τα παραπάνω καθιστούν παραπάνω από προφανή την ανάγκη για καλύτερη πληροφόρηση των αρμόδιων φορέων για τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα ή τη χορήγηση ασύλου, ως προς τα LGBTQ+ και ιδιαίτερα τα τρανς ζητήματα. Στο πλαίσιο των έργων που υλοποιεί η Colour Youth μέσα στο '15, έχει προτείνει την πραγματοποίηση

τέτοιων ενημερωτικών δραστηριοτήτων που σκοπεύουμε να λάβουν χώρα εντός του έτους. Πέραν ωστόσο των ζητημάτων που άπτονται της χορήγησης ασύλου ή καθεστώτος πρόσφυγα, τίθεται πολύ επιτακτικά το θέμα της παροχής κάθε είδους στήριξης προς LGBTQ+ πρόσφυγες και μετανάστ(ρι)ες: ιατροφαρμακευτικής, ψυχοκοινωνικής, νομικής ιδίως εφόσον πρόκειται για άτομα που δέχονται διπλό κοινωνικό αποκλεισμό. Από την πλευρά της η Colour Youth, μέσω των προγραμμάτων που υλοποιεί μέσα στο 2015 (να προστεθεί ιδίως ο τίτλος του προγράμματος ΕΕΔΑ και οι συνεργαζόμενοι φορείς δηλαδή το Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων κτλ) βοηθά στο να αποκτούν πρόσβαση τα άτομα αυτά σε όλες τις παραπάνω υπηρεσίες, ωστόσο είναι σαφής η ανάγκη για μόνιμες δομές απευθυνόμενες ιδιαίτερα σε αυτό το κομμάτι του πληθυσμού.

Φυσικά, η ελληνική LGBTQ+ κοινότητα συνολικά έχει έναν ακόμα πολύ σημαντικό ρόλο να παίξει. Αναπόφευκτα τίθενται τα ερωτήματα: ποια βήματα (δεν) έχουν γίνει για την προσέγγιση LGBTQ+ προσφύγων, μεταναστ(ρι)ών ή και LGBTQ+ ατόμων με μη Έλληνες γονείς. Έχουμε φτιάξει ασφαλείς χώρους και δομές στήριξης εντός των οργανώσεων μας για αυτά τα άτομα, που τόσο τις χρειάζονται; Τα έχουμε συμπεριλάβει στις συλλογικότητες μας; Ακόμα και εμείς τώρα στεκόμαστε εδώ και μιλάμε για αυτά τα άτομα χωρίς την παρουσία τους. Είναι ενδεικτικό ότι στη δική μας οργάνωση, η οποία κάνει εβδομαδιαίες συναντήσεις στο Στέκι Μεταναστών και κατά καιρούς έχει παράσχει υπηρεσίες στήριξης σε LGBTQ+ μετανάστ(ρι)ες ή πρόσφυγες, έχοντας μέλη που δεν έχουν ελληνική υπηκοότητα αλλά όχι μη λευκά μέλη, η ζύμωση και επαφή της παρόλα αυτά με ομάδες που απαρτίζονται κατά κύριο λόγο από μετανάστ(ρι)ες και πρόσφυγες είναι ελάχιστη παρά τη συνύπαρξη μας στον ίδιο χώρο, ενώ μη λευκά άτομα έχουν έρθει ελάχιστες φορές στις συναντήσεις μας με τη μη γνώση της ελληνικής γλώσσας, μεταξύ των άλλων, να αποδεικνύεται τεράστιο εμπόδιο στην κοινωνικοποίηση τους. Είναι γεγονός πως, σε τεράστιο βαθμό, οι LGBTQ+ οργανώσεις (θεωρούν πως) απευθύνονται κατά βάση σε λευκά άτομα, με ελληνική υπηκοότητα, ή έστω μετανάστ(ρι)ες ή πρόσφυγες δεύτερης γενιάς. Ναι, δεν γίνεται ενεργή προσπάθεια αποκλεισμού των μεταναστ(ρι)ών, προσφύγων ή των παιδιών τους, αλλά δε γίνεται ούτε ενεργή προσπάθεια συμπερίληψής τους. Και αυτό είναι που χρειάζεται εδώ.

Το Athens Pride βρίσκεται προ των πυλών. Είναι ένα Pride το οποίο κατά κόρον απευθύνεται στα LGB άτομα και σε πολύ μικρότερο βαθμό στα trans*, το οποίο ουδέποτε έχει καν αναφερθεί σε ζητήματα όπως αυτό του ασύλου για LGBTQ+ άτομα και συμπεριλαμβάνει και προβάλλει πολύ σπάνια και περιορισμένα μη λευκά άτομα στις δραστηριότητες του, το οποίο έχει πολλά βήματα να κάνει για να συμπεριλάβει με επαρκή τρόπο όλα τα γράμματα του LGBTQ+ και να λάβει υπόψη τα άτομα χωρίς ελληνική υπηκοότητα, τα άτομα χωρίς οικονομική άνεση, που δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα ομορφιάς κτλ. Είναι μια καλή στιγμή να μιλήσουμε για το τι Pride θέλουμε. Αλλά είναι μια εξίσου καλή στιγμή να μιλήσουμε για το τι LGBTQ+ κοινότητα θέλουμε.

Θέλουμε μια κοινότητα όπου να έχει γίνει συνείδηση το ότι ο μόνος τρόπος για να είναι πραγματικά ενωμένη είναι η αλληλοεκπαίδευση για τις διαφορετικές μας ταυτότητες και η επί της ουσίας εξοικείωση με αυτές (και τους ανθρώπους που τις φέρουν), μια κοινότητα ανοιχτή σε όλο και περισσότερους ανθρώπους, έτοιμη να μιλήσει για τις πολλαπλές καταπιέσεις τους κάποιες από τις οποίες μπορεί να μη φανταζόμαστε καν. Δεν γίνεται να έχουμε εδώ και τώρα μια κοινότητα έτοιμη να αγκαλιάσει το φάσμα όλων των δυνατικών πολλαπλών ταυτοτήτων κάτι τέτοιο είναι αδύνατο. Αλλά θέλουμε εδώ και τώρα μια κοινότητα ανοιχτή στο να συμπεριλάβει όλο και περισσότερους ανθρώπους,

δείχνοντας κατανόηση στις ανάγκες και τα προβλήματα τους και όχι αποσιωπώντας τα. Και ναι, θέλουμε ένα Pride που να φτιάχνεται από και για αυτήν ακριβώς την κοινότητα, που δε θα φωνάζει "κοιτάξτε, είμαστε σαν και εσάς" γιατί δεν είμαστε και που τη διαφορετικότητα μας, αντί να την αποσιωπά παραχωρώντας την πρωτοκαθεδρία στα πιο "κανονιστικά" εκ των LGBTQ+ ατόμων, θα τη γιορτάζει και θα την αγκαλιάζει με χαρά.

* η παραπάνω εισήγηση διαβάστηκε από μέλη της Color Youth σε εκδήλωση στη νομική σχολή στις 12/06, μία μέρα πριν το Athens Pride. Η εκδήλωση, στην οποία συμμετείχαν ακόμη το Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών, η ομάδα Queer Trans, η Λεσβιακή Ομάδα Αθήνας, οι Οικογένειες 'Ουράνιο Τόξο' και άλλου/-ες, οργανώθηκε με αφορμή τον αποκλεισμό των trans συλλογικοτήτων από την επιτροπή διοργάνωσης Athens Pride. Την αναδημοσιεύουμε εδώ συμφωνώντας με το πνεύμα γραφής του κειμένου.